



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Jitky Zavřelové a Faisala Husseiniho v právní věci žalobkyně: **Workpress Aviation s. r. o.**, se sídlem Folmavská 2980/2, Plzeň, zastoupená JUDr. Jakubem Hlínou, advokátem se sídlem Plaská 614/10, Praha 5, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Plzeňský kraj**, se sídlem Hálkova 14, Plzeň, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 1. 2021, čj. 57 A 115/2020-287,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala dne 21. 9. 2020 u Krajského soudu v Plzni žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v zadržování finančních prostředků v celkové výši 21 060 920 Kč na základě 22 zajišťovacích příkazů na zdaňovací období leden 2014 až leden 2015, březen až červen 2015 a srpen až prosinec 2015. Samostatnou žalobu na určení nezákonnosti zajištění daně (zadržování prostředků) na základě uvedených zajišťovacích příkazů nicméně podala již dříve (dne 11. 9. 2020). Pozdější žalobu podala z „procesní opatrnosti“, a to pro případ, že by krajský soud dospěl k závěru (v řízení o dřívější žalobě), že zajišťovací příkazy zůstaly v účinnosti navzdory podanému

odvolání. Podstata argumentace v pozdější žalobě spočívala v tvrzeném nesplnění povinnosti žalovaného ukončit účinnost zajišťovacích příkazů dle § 168 odst. 3 daňového řádu.

[2] K výzvě krajského soudu žalobkyně v řízení o pozdější žalobě (jíž se týká toto kasační řízení) upřesnila, že žalovaný zásah trval od 28. 1. 2017 do 21. 7. 2020. Krajský soud v návaznosti na to vyloučil usnesením ze dne 1. 10. 2020, čj. 57 A 115/2020-243, část žaloby týkající se trvání zásahu v době od 23. 3. 2017 do 21. 7. 2020 k samostatnému projednání s odůvodněním, že není možno o této části vést společné řízení se zbytkem předmětu řízení (zásah v období od 28. 1. 2017 do 22. 3. 2017). Žalobu v části vyloučené k samostatnému projednání (týkající se období od 23. 3. 2017 do 21. 7. 2020) krajský soud následně usnesením ze dne 12. 10. 2020, čj. 57 A 120/2020-26, odmítl, neboť shledal překážku litispendence z důvodu zmiňované dřívější žaloby žalobkyně (vedené u krajského soudu pod sp. zn. 77 A 118/2020). Toto usnesení nicméně Nejvyšší správní soud zrušil rozsudkem ze dne 15. 4. 2021, čj. 10 Afs 332/2020-31, a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. Ten následně žalobu v dané části zamítl rozsudkem ze dne 24. 8. 2021, čj. 57 A 120/2020-83. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku pak Nejvyšší správní soud odmítl usnesením ze dne 22. 10. 2021, čj. 10 Afs 382/2021-27, a to pro neodstranění vad.

[3] V nyní projednávané věci, tedy ve vztahu k (nevyložené) části týkající se doby trvání zásahu od 28. 1. 2017 do 22. 3. 2017, krajský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Vyšel převážně z toho, že stěžejní část žalobní argumentace se týká jiného než posuzovaného období. V rozhodném období neshledal, že by se jednalo o nezákonný zásah. K podstatné části žalobních námitek (týkajících se např. dobrých hospodářských výsledků žalobkyně v letech 2017 a 2018) krajský soud uvedl, že jsou „časově mimoběžné“, neboť poukazují na okolnosti, k nimž došlo až po rozhodné době. Namítala-li dále žalobkyně, že měl žalovaný průběžně zkoumat její majetkovou situaci a účinnost zajišťovacích příkazů ukončit, neshledal krajský soud tuto námitku důvodnou, neboť takový přezkum by připadal v úvahu v řádu měsíců, avšak rozhodné období sestávalo pouze z 54 dní, během nichž nelze žalovanému vytýkat, že takový přezkum neučinil. K námitkám proti samotným zajišťovacím příkazům krajský soud uvedl, že ty nejsou předmětem žaloby proti nezákonnému zásahu, neboť je žalobkyně mohla napadat cestou žaloby proti rozhodnutí. Krajský soud tak dospěl k závěru, že pro zajištění, resp. zadržování peněžních prostředků existovaly ve věci opodstatněné důvody, nejednalo se o nezákonný zásah a s ohledem na rozhodné období zjevně nešlo o excesivně trvající zásah. Zajišťovací příkazy nepozbyly v rozhodné době účinnosti a žalovanému s ohledem na trvání důvodů pro zajištění daně nevznikla ani povinnost rozhodnou o ukončení jejich účinnosti dle § 168 odst. 3 daňového řádu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. V ní předně brojí proti postupu krajského soudu spočívajícímu ve vyloučení části nezákonného zásahu k samostatnému projednání. Krajský soud svou aktivitou vytvořil stav, v jehož důsledku v této věci shledal žalobní námitky nedůvodnými. Dopustil se přepjatého formalismu a stěžovatelce odepřel ochranu jejích veřejných subjektivních práv. Žaloba je dispozičním úkonem, jímž vymezila předmět řízení, který byl krajský soud povinen respektovat. Zásada autonomie vůle jednotlivce, projevující se v procesním právu

pokračování

jako dispoziční zásada, má na ústavní úrovni oporu v čl. 2 odst. 3 Ústavy a má prioritu před státní mocí realizovanou zákonem. Za předpokladu, že je objektivní kumulace přípustná, není soud oprávněn účinky dispozičního úkonu derogovat a věc vyloučit k samostatnému projednání (k tomu odkázala na rozsudek NSS ze dne 1. 2. 2006, čj. 1 Afs 24/2005-70). Stěžovatelka respektuje právo vyloučit věc k samostatnému projednání v případě, kdy takovému postupu svědčí skutkové okolnosti a obsah žaloby. V posuzované věci tomu tak nebylo, postup krajského soudu byl účelový a navozující „totožnost věci“, aby bylo možné žalobu odmítnout pro překážku litispendence. Krajský soud svým zásahem žalobu znehodnotil a předurčil ji k neúspěchu.

[5] Stěžovatelka rovněž upozorňuje na to, že nebyly dány důvody pro odmítnutí vyloučené části žaloby (výše již zmíněným usnesením čj. 57 A 120/2020-26). Krajský soud pominul, že daná věc a věc, která měla založit překážku litispendence, spočívají na odlišných skutkových, resp. žalobních důvodech. Nebyla proto splněna podmínka totožnosti obou věcí.

[6] Krajský soud postupoval nezákonně i tím, že po dobu řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu čj. 57 A 120/2020-26 (o odmítnutí vyloučené části žaloby), nepřerušil řízení o části žaloby, jíž se týká nynější kasační stížnost. Pokud by Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhověl (k čemuž v mezidobí došlo, pozn. NSS), vznikla by procesně nepřehledná situace. Podle stěžovatelky byly dány důvody pro přerušení řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s., neboť bylo vedeno jiné řízení, jehož výsledek mohl mít vliv na rozhodování soudu o věci samé (k tomu odkázala na rozsudek NSS ze dne 31. 8. 2012, čj. 5 As 83/2011-273). Důvody, pro které krajský soud řízení nepřerušil (zamítl návrh na přerušení řízení) považuje za nesrozumitelné a rozporné s dispoziční zásadou.

[7] Ve vztahu k samotnému zamítnutí žaloby v projednávané věci (nevyložené části žaloby) stěžovatelka sice přisvědčila krajskému soudu, podle kterého řízení o zásahové žalobě není koncentrováno, nicméně neplatí, že námitky lze vznést v každém řízení týkajícím se tvrzeného nezákonného zásahu, neboť kasační řízení již koncentraci námitek podléhá. Stěžovatelka je „paní sporu“ a bylo na ní, zda veškeré námitky uplatní již v žalobě nebo až v průběhu řízení. Závěr krajského soudu poukazující na možnost uplatnit námitky „v každém řízení, v němž se část tvrzeného zásahu projednává“ je alibistický, neboť krajský soud žalobu v části odmítl a nyní projednávanou část sice zamítl, ale v zásadě stěžovatelce naznačil, že své námitky může uplatnit v rámci řízení o odmítnuté části žaloby. Z postupu krajského soudu je zjevná nevole věc meritorně rozhodnout v plném věcném i časovém rozsahu. Jednoznačně tak nelze připustit závěr krajského soudu, že by vyloučením části druhé žaloby nemohla být stěžovatelka zkrácena na svých procesních právech, pokud krajský soud současně vyšel v nyní napadeném rozsudku z toho, že část žalobních námitek je „časově mimoběžná“. Krajský soud totiž opomněl zmínit, že se jedná o důsledek umělého rozdělení žaloby. Stěžovatelka pak „z procesní opatrnosti“ dodala, že se „k materiálnímu posouzení jejích žalobních námitek Krajským soudem v Plzni nebude vyjadřovat“, neboť její dispoziční úkon byl krajským soudem hrubě a nesprávně dezinterpretován. Pokud krajský soud vymezil jako předmět tohoto řízení pouze období od 28. 1. 2017 do 22. 3. 2017, ačkoliv se žalobní argumentace týkala období několika let, je logické, že se v tomto období

nemohla nečinnost žalovaného při ukončení zajištění peněžních prostředků projevit. Nadto je žaloba při takto vymezeném období opožděná.

[8] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že nesouhlasí s tím, že by byl postup krajského soudu při vyloučení části žaloby vadný. Poukázal na obsahovou shodu stěžovatelčiných žalob, kvůli které bylo obtížně uchopitelné se k nim vyjádřit. Žalovaný proto uvítal procesní postup krajského soudu a odmítnutí části žaloby pro překážku litispendence. Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uvedla, že se nebude vyjadřovat k materiálnímu posouzení žaloby ze strany krajského soudu, přičemž s jeho závěry se žalovaný ztotožňuje.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud předně připomíná, že shora již označeným rozsudkem čj. 10 Afs 332/2020-31, zrušil výše již taktéž zmiňované usnesení krajského soudu o odmítnutí vyloučené části žaloby. Stěžovatelka na to ostatně v nynějším řízení kasační soud samostatným podáním upozornila. K tomu lze dodat, že krajský soud navazujícím rozsudkem (čj. 57 A 120/2020-83) vyloučenou část žaloby zamítl, přičemž kasační stížnost stěžovatelky proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl.

[12] Předmětem nynějšího kasačního řízení i s ohledem na výše uvedené může být pouze přezkum zákonnosti rozsudku krajského soudu týkajícího se nevyločené části žaloby (tedy období tvrzeného zásahu od 28. 1. 2017 do 22. 3. 2017). Z toho důvodu se Nejvyšší správní soud nemohl v nynější věci jakkoliv zabývat okruhem kasačních námitek, v němž stěžovatelka polemizuje právě s důvody odmítnutí vyloučené části žaloby. Tento okruh námitek, resp. zákonnost usnesení krajského soudu o odmítnutí vyloučené části žaloby ostatně nejen že byl kasačním soudem již v jiném řízení posouzen, ale především jej nelze ani považovat za přípustný s ohledem na překročení rámce tohoto řízení vymezeného přezkumem v záhlaví označeného rozsudku krajského soudu (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Jak již navíc bylo výše zmíněno, o žalobě týkající se tvrzeného nezákonného zásahu žalovaného plynoucího především z nerespektování povinnosti dle § 168 odst. 3 daňového řádu, již krajský soud (ve vztahu k období od 23. 3. 2017 do 21. 7. 2020) věcně rozhodl a toto rozhodnutí již stěžovatelka s ohledem na odmítnutí její kasační stížnosti zvrátit nemůže.

[13] Nejvyšší správní soud dále nemohl odhlédnout ani od toho, že se již ve shora citovaném rozsudku čj. 10 Afs 332/2020-31 vyslovil právě i k postupu krajského soudu, který část žaloby vyloučil k samostatnému projednání (resp. k otázce tvrzené účelovosti takového postupu). I proti tomu část nyní uplatněných kasačních námitek opět směřuje. Jak v tomto ohledu kasační soud v bodě 11 uvedeného rozsudku výslovně uzavřel, *„usnesení o vyloučení části žaloby k samostatnému řízení není předmětem nynějšího kasačního přezkumu; ani proti němu nebylo možné podat opravný prostředek (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2004, čj. 2 Afs 3/2003-46). Přesto by k této námitce uvedl alespoň v obecné rovině, že*

pokračování

jedním z důvodů pro vyloučení části nároku k samostatnému řízení může být i skutečnost, že o této části nároku lze dříve (snadněji) rozhodnout (...). Krajský soud tedy postupoval v souladu s účelem zákonného institutu vyloučení věci k samostatnému řízení, pokud vyloučil část druhé žaloby k samostatnému řízení, jelikož ve vztahu k této části žaloby spatřoval překážku věci zahájené ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“. V nyní projednávané (navazující) věci Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od vyslovených závěrů jakkoliv odchylovat. Soud v této souvislosti nepřehlédl, že stěžovatelka v nynější kasační stížnosti zdůrazňuje dispoziční zásadu, resp. autonomii vůle jednotlivce v oblasti procesního práva, nicméně na shora citovaných závěrech, k nimž už ve věci stěžovatelky dospěl jiný senát tohoto soudu, nemůže nic změnit ani v této souvislosti stěžovatelkou odkazovaný rozsudek čj. 1 Afs 24/2005-70. V této odkazované věci totiž Městský soud v Praze společně neprojednal žalobu podanou proti 76 rozhodnutím žalovaného správního orgánu (jednalo se o zdanění bytových jednotek v témže domě a jeden daňový subjekt), přičemž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že společné projednání žaloby v daném případě bylo možné i vhodné (viz § 39 odst. 2 s. ř. s.). Jedná se však o situaci od nyní projednávané věci odlišnou, neboť zde krajský soud důvod vyloučení části žaloby k samostatnému projednání jasně, srozumitelně a logicky vymezil a kasační soud jej (jak již bylo výše uvedeno) již dříve jiném řízení aproboval. Ostatně i ve stěžovatelkou odkazovaném rozsudku čj. 1 Afs 24/2005-70 Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že popsaná vada, již se městský soud v dané věci dopustil, „z povahy věci neměla vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé, a proto ani nemohla být důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí“.

[14] I kdyby navíc kasační soud v nynější věci shledal, že krajský soud měl žalobu projednat jako celek, ještě by to samo o sobě nemohlo být dostatečné k závěru o nezákonnosti nyní napadeného rozsudku. V obecné rovině si lze představit, že nedůvodné (účelové) vyloučení částí určité žaloby k samostatnému projednání může mít vliv na zákonnost rozhodnutí soudu ve věci samé, podobně jako i jiné vady řízení před krajským soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; viz též rozsudek NSS ze dne 14. 10. 2005, čj. 6 Ads 57/2004-59]. Zatímco u některých vad řízení, shledá-li je kasační soud, je bez dalšího zřejmé, že se na zákonnosti rozhodnutí věci samé mohli projevit (typicky se bude jednat o vady související s dokazováním, opomenutí osob zúčastněných na řízení apod.), u některých jiných vad je na místě poměřovat jejich význam pro rozhodnutí ve věci samé, a to i vzhledem k posuzovaným sporným otázkám (argumentaci účastníků). V situaci, kdy ovšem v tomto směru účastníci ničeho nenamítají a z povahy shledané vady není zřejmé, zda (jak konkrétně) se mohla projevit v zákonnosti napadeného rozsudku, není na místě, aby kasační soud napadený rozsudek formálně zrušil z důvodu takové případné vady. To se týká právě i možné vady v podobě vyloučení části žaloby k samostatnému projednání. Stěžovatelka v nyní projednávané kasační stížnosti sice tvrdí, že daným postupem krajského soudu byla zkrácena na svých právech, protože ten pak část žaloby odmítl a u druhé části uzavřel, že je příliš úzce vymezena. Není však zřejmé (a to ani z tvrzení stěžovatelky), proč by soud rozhodl odlišně, pokud by část žaloby nevyloučil k samostatnému projednání. Jde-li o závěry krajského soudu ve věci samé, stěžovatelka naopak v kasační stížnosti výslovně uvádí, že se k vypořádání jejích žalobních námitek krajským soudem vyjadřovat nebude. Zbývá dodat, že krajský soud ostatně mohl v jednom

řízení (dokonce jedním rozhodnutím) část žaloby odmítnout a část zamítnout, přičemž výsledek by byl pro stěžovatelku stejný, byť na základě rozdílného procesního postupu.

[15] Podle Nejvyššího správního soudu by zcela nepochybně nebylo možno aprobovat postup krajského soudu, který by v důsledku vyloučení části žaloby k samostatnému projednání část žaloby odmítl v situaci, byla-li by žaloba jako celek projednatelná. Tímto směrem ostatně míří i jeden z argumentů stěžovatelky uvedených v kasační stížnosti (týkající se otázky opožděnosti nevyložené části žaloby). K tomu však lze toliko poznamenat, že v projednávané věci krajský soud nevyloženou část žaloby nyní napadeným rozsudkem věcně projednal, a není tedy na místě zabývat se jejím hypotetickým odmítnutím. Nad rámec výše uvedeného je navíc třeba opětovně poznamenat (být se jedná o okolnost nastalou až po podání této kasační stížnosti), že krajský soud se nakonec i vyloučenou částí žaloby, tedy tvrzeným zásahem týkajícím se podstatné části sporného období (od 23. 3. 2017 do 21. 7. 2020) již zabýval i věcně, přičemž kasační stížnost stěžovatelky proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl.

[16] Jde-li o zbývající okruh kasační argumentace týkající se toho, že krajský soud nepřerušil řízení o nevyložené části žaloby do skončení řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o odmítnutí vyloučené části kasační stížnosti, lze v zásadě odkázat na výše provedené vypořádání okruhu námitek týkajících se vyloučení části žaloby k samostatnému projednání. I v případě nevyhovění návrhu na přerušování řízení podle § 48 odst. 3 s. ř. s. totiž sice může krajský soud řízení zatížit vadou (být se jedná o přerušování fakultativní), nicméně aby bylo vůbec možno uvažovat o zrušení rozsudku vzešlého z nepřerušování řízení, musela by mít taková vada vliv na zákonnost tohoto rozhodnutí. Ani v tomto případě není zřejmé, i kdyby krajský soud takovou vadou řízení v dané věci zatížil, jak se nepřerušování daného řízení na posouzení věci samé projevilo (proto pro nynější věc není přílehlavý ani odkaz stěžovatelky na rozsudek čj. 5 As 83/2011-273). Zbývá dodat, že to, že krajský soud podle stěžovatelky postupuje nevhodně, resp. že nepřerušování řízení mohl zneřehlednit v dané věci procesní situaci, také ještě bez dalšího nemůže svědčit nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal žádnou z uplatněných kasačních námitek důvodnou, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla ve věci úspěšná, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně 16. ledna 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu